

Aanvullende natuurtoets dijkversterking Stad Tiel

Toetsing aan de Wet natuurbescherming, deeltraject 5B en 6

14 april 2021

Verantwoording

Titel	Aanvullende natuurtoets dijkversterking Stad Tiel
Opdrachtgever	Waterschap Rivierenland
Projectleider	Jordy Houkes
Auteur(s)	Vincent Sanders
Tweede lezer	Berto van Dam en Adrie van Hooff
Uitvoering inspectiewerk	Harm Bolle
Projectnummer	1274666
Aantal pagina's	21
Datum	14 april 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Wetgeving	4
1.3	Te beschouwen onderdelen Wet natuurbescherming.....	4
1.4	Werkwijze	5
1.5	Kwaliteit.....	5
1.6	Uitgangspunten	5
2	Situatie en beoogde ontwikkeling	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.1.1	Totale plangebied.....	6
2.1.2	Uitbreiding plangebied	8
2.2	Beoogde ontwikkeling	10
3	Soortenbescherming	11
3.1	Beschermingsregime en bepalingen	11
3.2	Vrijstellingen	11
3.3	Zorgplicht	12
3.4	Literatuuronderzoek	13
3.5	Effecten	13
3.5.1	Flora	13
3.5.2	Grondgebonden zoogdieren	14
3.5.3	Vleermuizen	15
3.5.4	Broedvogels	16
3.5.5	Amfibieën, reptielen en vissen	17
3.5.6	Vissen	18
3.5.7	Libellen.....	18
3.5.8	Overige ongewervelden	18
3.5.9	Zorgplicht	18
4	Conclusies en aanbevelingen.....	19
5	Literatuur	20

1 Inleiding

1.1 Doel

In opdracht van Waterschap Rivierenland heeft TAUW in 2019, 2020 en 2021 onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet natuurbescherming voor de dijkversterking Stad Tiel. In 2019 is een natuurtoets (TAUW, 2019) opgesteld om een beeld te krijgen van beschermde natuurwaarden in het plangebied. In 2020 en 2021 zijn naar aanleiding van de natuurtoets diverse soortgerichte onderzoeken uitgevoerd (TAUW, 2020;2021). Uit deze onderzoeken is gebleken dat er in andere deeltrajecten foerageergebied van vleermuizen aanwezig is, een ransuil broedt in een bosschage, en bunzing voorkomt.

Twee van de deeltrajecten (5B en 6) zijn door voortschrijdend inzicht is de wijze waarop de dijkversterking wordt uitgevoerd iets gewijzigd ten opzichte van de start van de fase planuitwerking. Hierdoor is een uitbreiding van de natuurtoets noodzakelijk. In deze natuurtoets zijn deze uitbreidingen getoetst aan de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend.

In de rapportage volgt het antwoord op de volgende vragen:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wet natuurbescherming?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wetgeving

De Wet natuurbescherming is het wettelijke stelsel voor natuurbescherming. Het beschermingsregime gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Gelderland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wet natuurbescherming

Het is noodzakelijk om de ontwikkeling te toetsen aan soortenbescherming, vanwege de mogelijke aanwezigheid van flora en fauna. De aanvullende werkzaamheden vinden plaats buiten het Gelders Natuurnetwerk, waardoor een toetsing niet noodzakelijk is. Toetsing op effecten door externe werking is voor het Gelders natuurnetwerk namelijk niet nodig. De werkzaamheden vinden plaats buiten Natura 2000-gebieden. Gebiedenbescherming is in voorgaande rapportages behandeld en is geen onderdeel van deze rapportage. Een aangepaste AERIUS-berekening is reeds uitgevoerd en toegevoegd aan de passende beoordeling.

Toetsing aan houtopstanden is niet aan de orde vanwege het ontbreken van bomen en struiken in de 2 uitbreidingen van het plangebied. Samengevat is in dit rapport alleen aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortbescherming getoetst.

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook H5)
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van TAUW (<https://www.TAUW.nl/op-welk-terrein/ecologie/ecoviewer.html>)
- Een aanvullend oriënterend veldbezoek op 15 februari 2021
- Eerder uitgevoerde natuurtoets (TAUW, 2019) en nader onderzoek (TAUW, 2020;2021)

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals holen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten).

1.5 Kwaliteit

Voor soortenbescherming is een volledige garantie over de aanwezigheid niet te geven. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is TAUW aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

1.6 Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing op de beoogde ontwikkeling:

- Dit rapport gaat enkel in op de locaties en de beoogde ontwikkeling zoals die in hoofdstuk 2 zijn benoemd
- Dit rapport dient in samenhang met voorgaande rapportages gelezen te worden om een volledig beeld van effecten op beschermde natuurwaarden te creëren
- Er wordt uitgegaan van een worstcase scenario, dus totale sloop van gebouwen en vernietiging van aanwezige biotopen

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

2.1.1 Totale plangebied

Figuur 2.1 toont de ligging van het totale plangebied, zoals beschreven in de reeds uitgevoerde natuurtoets (TAUW, 2019). Het gaat om het dijktraject Stad Tiel dat uit 6 deeltrajecten bestaat. Deze trajecten zijn opgedeeld door de geometrie van de dijk en het gebruik van het (voor- en achter)land. De dijk in deeltraject 2, Fluvia Tiel, is in 2018 versterkt op grond van het projectplan Fluvia Tiel (2016) en maakt geen onderdeel uit van deze dijkversterking. Het plangebied heeft een totale lengte van circa 2.6 kilometer. Met uitzondering van de Voorhavendijk en Inundatiekanaal Inlaatduiker (deeltraject 6) ligt op elk deel een verhard pad of verkeersweg op de dijk.

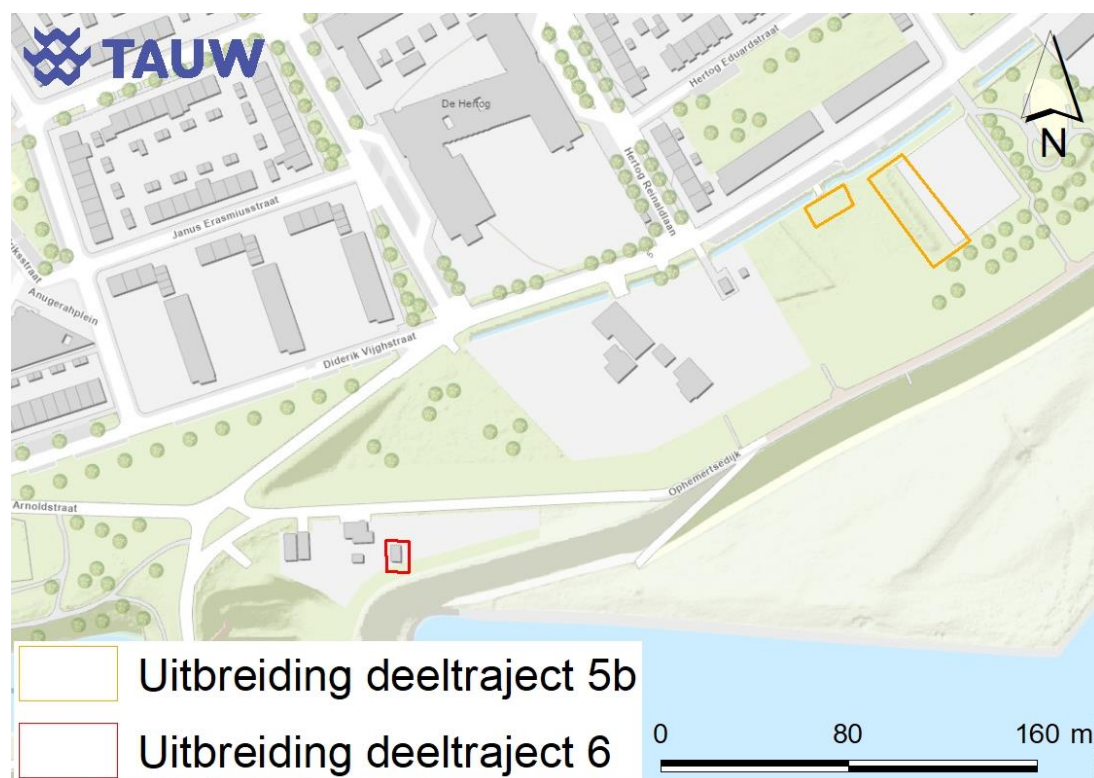

Figuur 2.1 Ligging van het totale plangebied dat al is onderzocht (TAUW, 2019, TAUW, 2020;2021)

2.1.2 Uitbreiding plangebied

Er zijn 2 deeltrajecten (5B en 6) waar een scope-uitbreiding heeft plaatsgevonden ten opzichte van het originele plangebied uit figuur 2.1. Figuur 2.2 geeft de ligging van de aanvullende terreindelen weer. De foto's in figuur 2.4 tot en met 2.6 geven een impressie van de terreinen. Het gaat om:

- Uitbreiding deeltraject 5b: Een terrein met een overkapping met kleinvee ter hoogte van Hertog Arnolstraat 70 en braamstruweel ten oosten van de overkapping
- Uitbreiding deeltraject 6: Een terrein met een tuinhuis aan de Ophemertsedijk 1

Figuur 2.2 Ligging van de uitbreiding in deeltraject 6 (links) en 5b (rechts) (globaal begrensd)

Figuur 2.3 Impressie van het tuinhuis op perceel Ophemertsedijk 1 in deeltraject 6

Figuur 2.4 De overkapping met kleinvee in deeltraject 5b en rechts op de achtergrond het begin van braamstruweel

Figuur 2.5 De overkapping met kleinvee met daarachter het bijbehorende weiland in deeltraject 5b

2.2 Beoogde ontwikkeling

Voor een uitgebreide beschrijving van de dijkverzwaring wordt verwezen naar de reeds uitgevoerde natuurtoets (TAUW, 2019). Voor deze aanvullende natuurtoets betreffen de aanvullende werkzaamheden de sloop van het tuinhuis in een tuin in deeltraject 6 en de sloop van de overkapping met kleinvee in deeltraject 5b.

3 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk volgt antwoord op de vraag of de beoogde activiteiten schade op beschermde flora en fauna tot gevolg (kunnen) hebben.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

Het onderdeel soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming heeft bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wet natuurbescherming kent 3 beschermingsregimes:

- Vogels: het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de vogelrichtlijn (VR)
- Dieren en planten: het gaat hier om inheemse dieren en planten, die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn (HR) en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: het gaat hier om soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. Hier is ook een beschrijving opgenomen onder welke voorwaarden een bevoegd gezag ontheffing of vrijstelling kan verlenen. Tabel 3.1 is een samenvatting van de verbodsbepalingen. Ze voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen versturende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

3.2 Vrijstellingen

In de Wet natuurbescherming zijn een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren beschermd onder de categorie 'nationale soorten', zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Gelderland heeft bevoegdheid om bij verordening deze soorten 'vrij te stellen' van de ontheffingsplicht. Dit betekent dat geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming

Verbodsbepaling	A	B	C	D	E
	Vogels (VR)	Dieren (HR)/ Bonn/Bern	Planten (HR)/ Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	
Eieren:					
Vernielen (of -VR- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

Toelichting:

Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming

Oranje verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet

Rood verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is van opzet

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken.

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wet natuurbescherming geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht is daarnaast van toepassing op beschermde gebieden.

3.4 Literatuuronderzoek

In de omgeving van het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van verschillende soortgroepen (TAUW, 2019;2020;2021). De gegevens uit de TAUW natuurtoets en de nadere onderzoeken uit 2019, 2020 en 2021 zijn geactualiseerd. De soorten die aanwezig kunnen zijn in de omgeving van het plangebied zijn weergegeven in tabel 3.2.

Tabel 3.2 Soorten die in de omgeving van het plangebied aanwezig (kunnen) zijn

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Flora	Brede wolfsmelk, kleine wolfsmelk, stijve wolfsmelk, wilde ridderspoor (artikel 3.10)
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, das, steenmarter, bunzing (TAUW, 2020), hermelijn, wezel, bever en waterspitsmuis (artikel 3.10)
Vleermuizen	Baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis (artikel 3.5)
Vogels - algemene broedvogels	Diverse soorten
Vogels - jaarrond beschermd	Boomvalk, buizerd, havik, roek, slechtvalk, sperwer, wespandief, ooievaar, kerkuil, ransuil, steenuil, gierzwaluw en huismus (artikel 3.1)
Amfibieën	Heikikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad (artikel 3.5)
Reptielen	Geen vermelding
Reptielen	Geen vermelding
Vissen	Grote modderkruiper, kwabaal (artikel 3.10) en houting (artikel 3.5)
Vlinders	Geen vermelding
Libellen	Rivierrombout (artikel 3.5)
Overige ongewervelden	Platte schijfhoren (artikel 3.5)

3.5 Effecten

3.5.1 Flora

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van wilde ridderspoor, kleine wolfsmelk, brede wolfsmelk en stijve wolfsmelk bekend. TAUW heeft in 2020 onderzoek uitgevoerd naar beschermde planten op potentiële groeiplaatsen langs de dijk. Hierbij zijn er geen beschermde planten aangetroffen.

Deeltraject 6 betreft een tuinhuis in een tuin, deeltraject 5b een overkapping met daaromheen zeer intensief beweide grasland. Deze locaties zijn niet geschikt voor beschermde plantensoorten. Het voorkomen van en negatieve effecten op beschermde planten zijn uitgesloten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

TAUW heeft in 2020 onderzoek gedaan naar het voorkomen van kleine marterachtigen op bepaalde delen van de dijk. Hierbij is een bunzing aangetroffen en is geadviseerd om het vastgestelde foeragegebied te ontzien. Overige beschermde zoogdieren zijn niet aangetroffen.

Boommarter leeft in oudere bossen en (jonge) moerasbossen. Zoals beschreven in de natuurtoets (TAUW, 2019) is door de geïsoleerde ligging en ontbreken van geschikt habitat het voorkomen van boommarter uitgesloten. Deze conclusie houdt ook na toevoeging van de 2 aanvullende deeltrajecten stand, omdat er geen grootschalige wijzigingen zijn opgetreden in de omgeving van het plangebied. Binnen de uitbreiding van het plangebied zijn geen bossen met boomholtes aanwezig.

In het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor das en bever. Dit komt door het ontbreken van oeverbossen, houtwallen en voldoende dekking. Daarnaast ontbreken in alle deeltrajecten sporen (vraatsporen, burchten, wissels) en is er (te) veel verstoring door menselijke activiteiten. Hierdoor is het voorkomen van das en bever uitgesloten.

Waterspitsmuis leeft in de oeverzone langs wateren, waar voldoende dekking aanwezig is. De 2 aanvullende terreinen liggen op relatief grote afstand van water en bevatten weinig dekking. Door het ontbreken van geschikt habitat is het voorkomen van waterspitsmuis en negatieve effecten daarop uitgesloten.

Steenmarter maakt onder andere gebruik van openingen in bebouwing om in te verblijven. In deeltraject 6 is een tuinhuis aanwezig met openingen onder golfplaten. Deze openingen zijn zeer klein en er is onvoldoende ruimte onder de golfplaat voor een steenmarter. Daarnaast zijn er geen hopen onder de fundering en geen spouwmuur aanwezig. In deeltraject 5b zijn rommelhoekjes aanwezig en delen waar braamstruweel staat. Dit is zeer kleinschalig in vergelijking met de omliggende terreindelen. In de overkapping zijn geen ruimtes waar een steenmarter in kan verblijven. Er zijn ook geen sporen van steenmarters aangetroffen bij het rommelhoekje (5b). Gelet op bovenstaande is het voorkomen van steenmarter in deeltraject 6 en bij de overkapping van 5b uitgesloten. Echter is een verblijfplaats in de grond niet uit te sluiten voor het braamstruweel ten oosten van de overkapping van deeltraject 5b. Onder het braamstruweel kunnen hopen aanwezig zijn. Door aanwezigheid van optimaal habitat in de directe omgeving zal een steenmarter dat verkiezen boven een hol in de grond. Een verblijfplaats wordt daardoor niet direct verwacht, maar is niet op voorhand uit te sluiten.

Essentieel foerageergebied van steenmarter is niet aanwezig omdat in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is en blijft. Zo kan een mogelijk aanwezige steenmarter uitwijken naar de groenstructuren langs het dijklichaam en tuinen. Om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter in deeltraject 5b (braamstruweel) vast te stellen, is soortgericht onderzoek nodig. Dit onderzoek vindt plaats met cameravallen in combinatie met 'expert judgement' in de periode maart tot en met juni, gedurende zes weken. Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek kan een ontheffing noodzakelijk blijken.

Bunzing, hermelijn en wezel komen voor in en rondom Tiel. Door de aanwezigheid van tuinen, ruigten, weilanden en stallen is geschikt leefgebied voor deze 3 soorten aanwezig. Deeltraject 6 betreft enkel een tuinhuis zonder holen onder funderingen, waardoor verblijfplaatsen van kleine marterachtigen uitgesloten zijn. In deeltraject 5b is de aanwezigheid van verblijfplaatsen onder het braamstruweel en in rommelhoekjes niet uit te sluiten. Soortgericht onderzoek in combinatie met 'expert judgement' dient aan te tonen of kleine marterachtigen gebruik maken van deeltrajecten 5b en 2 als verblijfplaats. Dit onderzoek vindt plaats met cameravallen in de periode maart tot en met augustus, gedurende zes weken. Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek kan een ontheffing noodzakelijk blijken.

3.5.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn 3 typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen, andere bouwwerken of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen.

Uit eerder door TAUW uitgevoerd onderzoek in 2020 blijkt dat rond de dijk bij Tiel geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Wel zijn er meerdere foerageergebieden en vliegroutes vastgesteld.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig waardoor het voorkomen van boombewonende vleermuizen is uitgesloten. De overkapping in deeltraject 5b is gebouwd met enkele (golf)platen en draagbalken. Er zijn geen openingen aanwezig waar vleermuizen zich overdag kunnen verschuilen en de overkapping is weinig beschermt van weer en wind. In het tuinhuis in deeltraject 6 zijn geen openingen aanwezig in of rond de verticale houten wanden. De enige opening bevindt zich onder het golfplaten dak, maar deze delen steken niet over de wanden van het tuinhuis. Een vleermuis kan daardoor niet naar binnen komen. Daarnaast hebben golfplaten geen bufferende werking tegen hitte in de zomer en kou in de winter. Gelet op bovenstaande zijn in beide deeltrajecten verblijfplaatsen uitgesloten.

Foerageergebied en vliegroutes

Lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen ontbreken in alle nieuwe terreindelen. Een negatief effect op vliegroutes van vleermuizen is dan ook uitgesloten. Alleen in deeltraject 5B is sprake van groene elementen in de vorm van braamstruweel. De oppervlakte van dit braamstruweel is dermate klein en de hoogte beperkt dat de functie voor vleermuizen gering is of ontbreekt. In de omgeving zijn voldoende bosschages aanwezig die dienst kunnen doen als foerageergebied voor vleermuizen. Er is dan ook geen sprake van aantasting van essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op foerageergebied en vliegroutes zijn uitgesloten.

3.5.4 Broedvogels*Soorten met jaarrond beschermde nesten*

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest.

De plangebieden bestaan uit een tuinhuisje, een overkapping en grasland met braamstruweel. Door het ontbreken van opgaande vegetatie zoals bomen en struiken is het voorkomen van boomvalk, buizerd, havik, sperwer, wespandief, ransuil en roek uitgesloten. Ooievaar broedt in Nederland voornamelijk op nestpalen of in nesten op daken. Er zijn geen nesten aangetroffen van ooievaar in de drie terreindelen. Slechtvalk broedt uitsluitend op hoge bouwwerken zoals kerktorens, hoogspanningsmasten, flats of bruggen. Deze elementen ontbreken eveneens in de drie terreindelen, waardoor het voorkomen van broedgevallen van slechtvalk is uitgesloten.

In deeltraject 6 en 5b is bebouwing aanwezig. Steenuil en kerkuil kan in dergelijke gebouwen een nest- of rustplaats hebben. De overkapping en het tuinhuis zijn van binnen en van buiten gecontroleerd op sporen (braakballen, krijtstrepen en nesten). Hierbij zijn er geen sporen van uilen aangetroffen. Een negatief effect op nest- en rustlocaties van steenuil en kerkuil is uitgesloten. Het weiland rondom deeltraject 5b is geschikt biotoop voor in de omgeving voorkomende steenuilen. Uit verspreidingsgegevens blijkt dat het weiland ten noorden van Ophemertsedijk 1, bezet is door een steenuil (NDFF, 2021). Daarnaast zijn diverse nestkasten aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Door de aanwezigheid van de begraasd grasland met kleinvee ontstaat een optimaal foerageergebied voor steenuil en is daardoor mogelijk een essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van steenuil. Bij sloop van de overkapping is mogelijk sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Soortgericht onderzoek dient uit te wijzen hoe steenuilen gebruik maken van het weiland en hoe de populatie in de directe omgeving is opgebouwd.

Aan de hand van de resultaten die voortvloeien uit het onderzoek, kan bepaald worden of er een overtreding van de Wet natuurbescherming is en op welke wijze compensatiegebieden aangewezen en ingericht kunnen worden.

Huismus en gierzwaluw maken gebruik van openingen in gebouwen om in te nestelen. In deeltraject 6 en 5b is bebouwing aanwezig. Gierzwaluw heeft voldoende valruimte onder nesten nodig om functioneel te zijn. De bebouwing in deeltraject 6 en 5b is te laag (<3 meter) voor gierzwaluw. Negatieve effecten op gierzwaluw zijn uitgesloten. In deeltraject 6 zijn in het tuinhuisje enkel openingen aanwezig onder de golfplaten dakrand. Dit dak is onlangs vervangen, want tijdens eerdere veldbezoeken was er een ander type dakbekleding aanwezig. De openingen onder deze golfplaten dakrand zijn uitvoering geïnspecteerd en hierbij zijn geen nestmateriaal en poepsporen aangetroffen. In deeltraject 5b is eveneens geen nestlocatie van huismus aangetroffen. Deze overkapping was goed te inspecteren door de open bouwwijze en gebruik van een gering aantal bouwmaterialen. Een effect op foerageergebied van huismus is niet aan de orde omdat het enkel de sloop van bebouwing betreft die geen foerageermogelijkheid biedt aan huismus. Gelet op bovenstaande zijn negatieve effecten op huismus uitgesloten.

Vogels (inventarisatie gewenst)

De nesten van vogels in deze categorie zijn alleen jaarrond beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen. Bij het oriënterende veldbezoek zijn geschikte nesten van broedvogels aangetroffen, zoals enkele nesten van boerenzwaluw in de overkapping van deeltraject 5b. De soorten zijn niet jaarrond beschermd, omdat er in de omgeving voldoende locaties aanwezig zijn waar deze soorten naar kunnen uitwijken. Zo zijn er ten zuidwesten van Tiel meerdere boerenbedrijven aanwezig waar de soort naar kan uitwijken. Een aantasting van de nestgelegenheid van deze vogels is buiten het broedseizoen en/of als de nesten niet in gebruik zijn dan ook toegestaan.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van deze soorten zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode maart tot en met augustus (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Een (periodieke) controle op nesten van broedvogels is voorafgaand aan de werkzaamheden in het broedseizoen noodzakelijk om overtreding van de wet te voorkomen. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringsvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

3.5.5 Amfibieën, reptielen en vissen

In de deeltrajecten is voor kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad geen geschikt habitat aanwezig, omdat begroeide oevers of ondiepe en onbegroeide oevers afwezig zijn. Voor heikikker is geen geschikt leefgebied aanwezig door het ontbreken van heide of veen(weide)gebied. Daarnaast kan heikikker voorkomen in bos en struweel en half natuurlijke grasland. Echter is de soort cultuurvliedend¹ en wordt nauwelijks aangetroffen in te intensief agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. Daarnaast ligt het plangebied geïsoleerd ten opzichte van bekende populaties door tussenliggende infrastructuur, bebouwing en intensieve akkers.

---

¹ Het verdwijnen van een soort door het oprukken van de cultuur van de mens

In de omgeving van het plangebied zijn een aantal poelen en waterlopen aanwezig die mogelijk geschikt leefgebied vormen voor kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad. Kamsalamander en poelkikker komen te westen van Tiel voor en rugstreeppad ten oosten van Tiel. Uit onderzoek blijkt dat ten zuiden van Tiel geen beschermde amfibieën aanwezig zijn (Gemeente Tiel, 2015). In de tussenliggende periode zal geen kolonisatie hebben plaatsgevonden, omdat het karakter van (de omgeving van) het gebied hetzelfde is gebleven. Het leefgebied van bovengenoemde soorten wordt niet aangetast.

Het voorkomen van en negatieve effecten op kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad en heikikker is uitgesloten.

3.5.6 Vissen

In de drie nieuwe terreindelen ontbreekt het aan oppervlaktewater. Door het ontbreken van geschikt habitat is het voorkomen van beschermde vissoorten dan ook uitgesloten.

3.5.7 Libellen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van rivierrombout bekend. Larven van rivierrombout leven in rivieren met zandige bodemstructuur. De larven sluipen uit op zandstranden van rivieren. De twee nieuwe terreindelen bevatten geen water en zijn geen onderdeel van het habitat van rivierrombout. Het voorkomen van rivierrombout en negatieve effecten daarop zijn uitgesloten.

3.5.8 Overige ongewervelden

Door het ontbreken van oppervlaktewater in de drie nieuwe terreindelen is het voorkomen van en negatieve effecten op platte schijfhoren uitgesloten.

3.5.9 Zorgplicht

Ten aanzien van de zorgplicht zijn de volgende maatregelen van toepassing:

- De werkzaamheden vanuit één richting uitvoeren, zodat aanwezige fauna het gebied tijdig kan ontvluchten
- Vegetatie zoals braamstruweel eventueel stapvoets maaien, zodat aanwezige fauna het gebied tijdig kan ontvluchten

4 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Waterschap Rivierenland heeft TAUW onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming voor een dijkverzwaring bij Tiel. Na het schrijven van de natuurtoets in 2019 zijn er door voortschrijdend inzicht op 2 locaties wijzigingen in de keuze voor dijkversterking, waardoor het gebied waar de werkzaamheden voor de dijkversterking plaatsvindt, iets is aangepast. Deze natuurtoets gaat in op de aanvullende terreindelen. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de bepalingen als opgenomen in de Wet natuurbescherming, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend.

Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming zijn van belang?

Het onderdeel soortbescherming is van belang, gelet op het mogelijk voorkomen van flora en fauna in de deeltrajecten. Gebiedenbescherming is in voorgaande rapportages behandeld en is geen onderdeel van deze rapportage. Een aangepaste AERIUS-berekening is reeds uitgevoerd en toegevoegd aan de passende beoordeling. Toetsing aan houtopstanden is niet aan de orde vanwege het ontbreken van bomen en struiken in de 2 uitbreidingen van het plangebied.

In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wet natuurbescherming?

De beoogde ontwikkeling is mogelijk strijdig met de Wet natuurbescherming op de volgende onderwerpen, door aantasting van:

- Verblijfplaatsen van steenmarter in deeltraject 5b (braamstruweel)
- Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen in deeltrajecten 5b (braamstruweel en bij overkapping)
- Functionele leefomgeving van steenuil in deeltraject 5b
- Algemene broedvogels

Zijn maatregelen en/of een ontheffing nodig?

Soortgericht onderzoek naar steenmarter, kleine marterachtigen en steenuil is nodig. Afhankelijk van de uitkomsten van de onderzoeken kan een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk blijken. Daarnaast is in het regulier broedseizoen voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole nodig om te voorkomen dat algemene broedvogels worden geschaad.

Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

De soortgerichte onderzoeken, eventueel gevolgd door een ontheffingsprocedure met bijbehorende maatregelen kan gevolgen hebben voor de planning, kosten in het uiteindelijke ontwerp. De doorlooptijd van een ontheffingsprocedure kan oplopen tot 20 weken.

Als voldoende kan worden onderbouwd dat de werkzaamheden in het belang van hoogwaterveiligheid zijn kan bevoegd gezag eventuele overtredingen rechtvaardigen en een ontheffing verlenen. Het plan is daarom haalbaar, mits het voldoende is onderbouwd dat er ten aanzien van bijvoorbeeld de planning, het ontwerp en de werkwijze geen scenario voorhanden is dat gunstiger uitpakt voor beschermde natuurwaarden.

5 Literatuur

Liefting, W., Bolle, H. en Boelens, K., Voortoets en natuurtoets dijkversterking Stad Tiel. TAUW (2019) rapportage met kenmerk R002-1266919HLB-V03

van Oosterhout, M., Nader onderzoek ecologie. TAUW (2020) rapportage met kenmerk R004-1266919MFO-V02-bom-NL

van Leeuwen, T., e.a., Nader onderzoek flora, vleermuizen en bomen. TAUW (2021) rapportage met kenmerk R013-1274666TLS-V04-nda-NL

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.zoogdiervereniging.nl